

แนวปฏิบัติที่ตีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็ก : ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง

BEST PRACTICE FOR CHILDREN'S LIBRARIES:

HUAI KHWANG DISCOVERY LEARNING LIBRARY

นางสาวพิมพ์ชนก โชติเจริญพงษ์ *

Pimchanok Chotijareanpong

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ **

Asst.Prof.Worawan Hemchayart, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ตีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กของห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง ปีพุทธศักราช 2562 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการให้บริการและกิจกรรม และด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างคือ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดจำนวน 6 คน และ ผู้ใช้บริการจำนวน 169 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($M = 4.42$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ($M = 4.52$) ประกอบด้วย การจัดสื่อการเรียนรู้ ($M = 4.53$) และการจัดพื้นที่และบรรยากาศ ($M = 4.50$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การให้บริการและกิจกรรม ($M = 4.26$) ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($M = 4.54$) และการให้ความรู้ชุมชน ($M = 3.97$)

ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดภาพรวมอยู่ในระดับดี ($M = 3.80$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดสิ่งแวดล้อม ($M = 4.04$) ประกอบด้วย การจัดพื้นที่และบรรยากาศ ($M = 4.06$) และการจัดสื่อการเรียนรู้ ($M = 4.01$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การให้บริการและกิจกรรม ($M = 3.62$) ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($M = 3.73$) การอำนวยความสะดวกและให้บริการ ($M = 3.67$) และการให้ความรู้ชุมชน ($M = 3.47$)

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Graduate Student of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: pimchanok.choti@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย ภาควิชา หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: worawan.h@chula.ac.th

ISSN 1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to analyze the best practice for a children's library at Huai Khwang Discovery Learning Library in the year of 2019 in 3 aspects: administration, service and activity, and environmental arrangement. The samples comprised of library personnel and library users totaling 175. The research instruments were a questionnaire and a survey form. The data were analyzed by using frequency, distribution, percentage, arithmetic mean, and standard deviation.

The research results showed that (1) the overall practice of library personnel was at a high level ($M = 4.42$). Each aspect was described as follows: the highest mean was the environmental arrangement ($M = 4.52$) consisting of resource organization ($M = 4.53$), and space and atmosphere ($M = 4.50$); lastly, the service and activity ($M = 4.26$) consisting of literacy learning activity ($M = 4.54$), and learning program for the community ($M = 3.97$). (2) The overall practice of library users was at a high level ($M = 3.80$). Each aspect was described as follows: the highest mean was the environmental arrangement ($M = 4.04$) consisting of space and atmosphere ($M = 4.06$), and resource organization ($M = 4.01$); lastly, the service and activity ($M = 3.62$) consisting of literacy learning activity ($M = 3.73$), facilities and services ($M = 3.67$), and learning program for the community ($M = 3.47$)

คำสำคัญ: ห้องสมุดสำหรับเด็ก / ห้องสมุดสาธารณะ / แนวปฏิบัติที่ดีเลิศ

KEYWORDS: CHILDREN'S LIBRARIES / PUBLIC LIBRARY / BEST PRACTICE

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาที่เกี่ยวกับการอ่านของคนไทยเกิดขึ้นมากมาย ทำให้เห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นผลมาจากการปลูกฝังในเด็กเกี่ยวกับการอ่านของเด็ก การที่เด็กไทยไม่รักการอ่านหรืออ่านหนังสือไม่ออกย่อมเป็นผลมาจากการขาดการปลูกฝังเกี่ยวกับการอ่านที่ถูกต้อตั้งแต่เยาว์วัย พัฒนาการทางการคิดของเด็กจำเป็นต้องได้รับการใส่ใจเพราะเป็นเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การเข้าใจภาษาและคำศัพท์ที่ใช้ในการสื่อสาร จำนวนคำศัพท์ที่เด็กเรียนรู้จากการซึมซับประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัว คลังคำศัพท์ของเด็กที่สะสมเพิ่มขึ้นตามประสบการณ์จึงเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงการมีโครงสร้างทางสติปัญญาที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น อันนำไปสู่ความสามารถในการสร้างประโยคได้หลากหลายรูปแบบ และความสำเร็จในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

กรุงเทพมหานครเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้จัดตั้งนโยบายตามแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร 2556-2560 (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, 2561) ที่มีเป้าหมายในการเพิ่มจำนวนห้องสมุดประชาชนเพื่อส่งเสริมการอ่าน โดยใช้วิธีการปรับปรุงห้องสมุดประชาชนเดิมและสร้างห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เด็ก เยาวชนและประชาชนในชุมชนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้มากขึ้น สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2560ก) ที่ระบุในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ว่า ภายในระยะเวลา 20 ปี ประชากรทุกคนจะเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เด็กปฐมวัยจะได้รับการพัฒนาในทุกด้านอย่างสมวัย และหนึ่งในตัวชี้วัดของเป้าหมายการศึกษาคือ การเพิ่มแหล่งเรียนรู้ที่สามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้มีคุณภาพ เช่น ห้องสมุดประชาชน เป็นต้น นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 25 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ได้กำหนดว่ารัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่ง

การเรียนรู้เป็นอย่างดี พอเพียงและมีประสิทธิภาพ อีกด้วย แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้เติบโตได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2556) กล่าวไว้ในงานจัดตั้งและดำเนินงานห้องสมุดที่ตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าของเด็กและเยาวชน จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานในการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนโดยต้องคำนึงถึงการมีพื้นที่สำหรับเด็ก มุมเด็ก หนังสือสำหรับเด็ก และเยาวชน สื่อสารสนเทศสำหรับเด็ก และการอำนวยความสะดวกของเด็กและเยาวชนที่เข้ามาใช้บริการอีกด้วย

นโยบายดังกล่าวข้างต้นทำให้ทางกรุงเทพมหานคร ได้ทำการปรับปรุงห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว และก่อสร้างห้องสมุดเพิ่มเติม โดยเริ่มตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา โดยมุ่งเน้นให้เป็นห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ที่มีภาพลักษณ์สวยงาม ทันสมัย มีการบริการอินเทอร์เน็ต มีการแบ่งพื้นที่ใช้สอยตามความสนใจของผู้ใช้บริการ ซึ่งรวมไปถึงการมีพื้นที่สำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อบริการหนังสือสำหรับเด็กและพื้นที่จัดกิจกรรมสำหรับเด็ก (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2550)

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นองค์กรที่ส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานของห้องสมุดทั่วประเทศก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 มีวัตถุประสงค์ในการเป็นแหล่งกลางในการแบ่งปันความรู้ของห้องสมุดทั่วประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และประชาชน อีกทั้งจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น จัดโครงการเกี่ยวกับห้องสมุด ทั้งห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดโรงเรียน โครงการงานสัปดาห์หนังสือ และโครงการประกวดห้องสมุดดีเด่น เป็นต้น ซึ่งโครงการประกวดห้องสมุดดีเด้นั้น ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2524 เพื่อเชิดชูห้องสมุดที่มีการปฏิบัติงานที่ดี มีผลงานเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานอื่น มีความโดดเด่นและประสบความสำเร็จ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับห้องสมุดอื่นๆ ได้ และเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าและพัฒนา กิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดให้อยู่ในระดับมาตรฐาน รวมทั้งเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด และตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2524 มีห้องสมุดได้รับรางวัลห้องสมุดดีเด่นมากมายในแต่ละปี โดยปี พ.ศ. 2560 ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง ได้รับการคัดเลือกให้เป็นห้องสมุดดีเด่น ประเภทห้องสมุดประชาชนดีเด่น สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีผลงานโดดเด่นจนได้รับการยอมรับจากทางสมาคม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทางผู้วิจัยจึงมีความประสงค์อยากจะศึกษาเพื่อวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กของห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง ว่ามีแนวทางในการดำเนินงาน ในด้านการบริหารจัดการ ด้านการให้บริการและกิจกรรม และด้านการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างไร ถึงได้รับรางวัลห้องสมุดดีเด่น ประเภทห้องสมุดประชาชนดีเด่น สังกัดกรุงเทพมหานคร ประจำปีพุทธศักราช 2560 เพื่อให้ได้ผลการวิจัยมาเป็นต้นแบบในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กของห้องสมุดอื่น ทั้งห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ และห้องสมุดโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ และปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนเป็นแนวทางในการจัดสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมการเข้าใช้บริการห้องสมุดของเด็กและเยาวชนได้มากขึ้นอีกด้วย

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กของห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการให้บริการและกิจกรรม และด้านการจัดสิ่งแวดล้อม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร หนังสือ ทฤษฎี ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติในการดำเนินการของห้องสมุดสำหรับเด็ก การบริการในห้องสมุดสำหรับเด็ก เกณฑ์การคัดเลือกห้องสมุดดีเด่น เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังรายละเอียดในตารางดังนี้

ตาราง 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นหลัก
แนวปฏิบัติที่คัดเลือกในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็ก	1. ด้านการบริหารจัดการ
	1.1 แนวทางการบริหารสมัยใหม่
	1.2 การพัฒนาบุคลากรเชิงรุก
	2. ด้านการให้บริการและกิจกรรม
	2.1 การอำนวยความสะดวกและให้บริการ
	2.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
	2.3 การให้ความรู้ชุมชน
	3. ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม
	3.1 การจัดพื้นที่และบรรยากาศ
	3.2 การจัดสื่อการเรียนรู้

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากรคือ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด และผู้ใช้บริการที่เป็นคนไทยและเป็นผู้ดูแลเด็กในช่วงอายุ 0-8 ปี ที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง ซึ่งเป็นห้องสมุดที่ได้รับรางวัลห้องสมุดดีเด่นจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประเภทห้องสมุดประชาชนดีเด่น สังกัดกรุงเทพมหานคร ประจำปีพุทธศักราช 2560

2.2 ตัวอย่างคือ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด ในปีพุทธศักราช 2562 จำนวน 6 คน และผู้ใช้บริการจำนวน 169 คน รวมทั้งสิ้น 175 คน ซึ่งได้จากการใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, อ้างถึงใน วรณี แกมเกตุ, 2555) ที่ระดับความเชื่อมั่นในการประมาณค่าเป็น 95% ความคลาดเคลื่อนเป็น 5%

3. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสำรวจ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่คัดเลือกในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็ก แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และฉบับที่ 2 สำหรับผู้ใช้บริการห้องสมุด แต่ละฉบับประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการให้บริการและกิจกรรม และด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ดังรายละเอียดคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ฉบับที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวน 4 ข้อ ส่วนฉบับที่ 2 สำหรับผู้ใช้บริการห้องสมุด จำนวน 9 ข้อ ทั้งคู่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ dilemmas ในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็ก ฉบับที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวน 28 ข้อ ฉบับที่ 2 สำหรับผู้ใช้บริการห้องสมุด จำนวน 29 ข้อ ทั้ง 2 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

5 หมายถึง	ปฏิบัติทุกครั้ง
4 หมายถึง	ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง
3 หมายถึง	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
2 หมายถึง	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง
1 หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย/ ไม่แน่ใจ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะแบบปลายเปิด

2) แบบสำรวจการจัดสิ่งแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็ก แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ การจัดพื้นที่และบรรยากาศ และการจัดสื่อการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 2 ประเภท เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำไปปรับปรุงเพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและการใช้ภาษา วิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องได้ค่าเฉลี่ยของเครื่องมือ โดยแบบสอบถามฉบับที่ 1 อยู่ที่ 0.94 ฉบับที่ 2 อยู่ที่ 0.93 และแบบสำรวจ อยู่ที่ 0.90 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 (IOC > 0.5) ซึ่งนับว่าเป็นค่าที่ยอมรับได้ (วรณี แกมเกตุ, 2555) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานนันทนาการและส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อขอความร่วมมือการเก็บข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดด้วยตนเอง และได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ ฉบับที่ 1 กลับคืนมาจำนวน 6 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ฉบับที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับผู้ใช้บริการห้องสมุดด้วยตนเองโดยใช้เวลาในวันเสาร์และวันอาทิตย์ เวลา 11.00-16.00 น. และขอความร่วมมือฝากแบบสอบถามไว้กับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดช่วยเก็บข้อมูลในวันและเวลาที่ผู้วิจัยไม่สามารถลงเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้กลับคืนมาจำนวน 145 ฉบับ จากจำนวนเต็ม 169 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.7 ซึ่งนับว่าเป็นค่าที่ยอมรับได้ คือไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (วรณี แกมเกตุ, 2555)

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสำรวจด้วยตนเอง โดยใช้เวลาสำรวจในวันเสาร์และวันอาทิตย์ เวลา 11.00-16.00 น.

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสำรวจดังนี้

5.1 แบบสอบถาม ฉบับที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และฉบับที่ 2 สำหรับผู้ใช้บริการห้องสมุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็ก ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก
คะแนนค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับดี
คะแนนค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้
คะแนนค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเรียงเรียงคำตอบตามหมวดหมู่ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

5.2 แบบสำรวจ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ โดยนำข้อมูลทั้ง 2 ด้านคือ การจัดพื้นที่และบรรยากาศ และการจัดสื่อการเรียนรู้ มาเรียงเรียง แล้วนำเสนอข้อมูลทั้งหมดในรูปแบบของการบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องแนวปฏิบัติที่ดีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กของห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.3 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 วุฒิก่อนศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.7 มีประสบการณ์ในการทำงานในห้องสมุด 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.1 วุฒิก่อนศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.7 มีอาชีพเป็นแม่บ้านและผู้เกษียณอายุราชการ คิดเป็นร้อยละ 25.5 มีความสัมพันธ์กับเด็กโดยเป็นมารดา คิดเป็นร้อยละ 48.3 เคยมีประสบการณ์ในการใช้บริการห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้แห่งอื่นในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 75.9 มีประสบการณ์ในการเข้าใช้บริการห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง 1-2 ครั้ง ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 42.8 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ห้องสมุดฯ คิดเป็นร้อยละ 62.1 และมีช่วงเวลาในการเข้าใช้บริการห้องสมุดฯ ในช่วงวันเสาร์-วันอาทิตย์ (ช่วงบ่าย) คิดเป็นร้อยละ 36.6

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็ก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กจากแบบสอบถามพบว่า สำหรับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดโดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($M = 4.42$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีเพียงด้านการจัดสิ่งแวดล้อมเพียงด้านเดียวที่ปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก ($M = 4.52$) ส่วนด้านการบริหารจัดการ และด้านการให้บริการและกิจกรรมปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($4.26 \leq M \leq 4.49$) ส่วนของผู้ใช้บริการห้องสมุดโดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($M = 3.80$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($3.62 \leq M \leq 4.04$) เมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละด้านพบว่า

2.1 ด้านการบริหารจัดการ

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กด้านการบริหารจัดการในภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($M = 4.49$) โดยมีหนึ่งจากสองรายการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากคือ การพัฒนาบุคลากรเชิงรุก ($M = 4.78$) ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยเหลือผู้ใช้บริการ การทำงานที่ตรงกับความสามารถของตน และการตอบคำถามผู้ใช้บริการในเรื่องต่างๆ ส่วนอีกหนึ่งรายการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับดีคือ แนวทางการบริหารสมัยใหม่ ($M = 4.21$) ได้แก่ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ผ่านทางสื่อออนไลน์ การเปิดให้บริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการยุคปัจจุบัน การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการอย่างรวดเร็วเมื่อได้รับข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะ และการจัดกิจกรรมร่วมกับแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่เด็ก

ส่วนความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กด้านการบริหารจัดการในภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($M = 3.80$) โดยแนวทางการบริหารสมัยใหม่ปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($M = 3.75$) ได้แก่ การเปิดให้บริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการยุคปัจจุบัน การจัดกิจกรรมร่วมกับแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่เด็ก การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการอย่างรวดเร็วเมื่อได้รับข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะ และการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ผ่านทางสื่อออนไลน์

2.2 ด้านการให้บริการและกิจกรรม

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กด้านการให้บริการและกิจกรรมในภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($M = 4.26$) โดยมีหนึ่งจากสองรายการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากคือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($M = 4.54$) ได้แก่ การจัดกิจกรรมโดยผู้ใช้บริการไม่เสียค่าใช้จ่าย การเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องมาจัดกิจกรรมในห้องสมุดตามโอกาส การจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการในยุคปัจจุบัน และการจัดกิจกรรมตามความสนใจของผู้ใช้บริการ ส่วนอีกหนึ่งรายการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับดีคือ การให้ความรู้ชุมชน ($M = 3.97$) ได้แก่ การตอบคำถามผ่านสื่อออนไลน์อย่างรวดเร็ว การบริการให้ความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ การจัดบูทกิจกรรมหรือรถห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อให้ความรู้ในชุมชน การให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะชีวิต เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพในชุมชน และเกี่ยวกับเด็ก

ส่วนความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กด้านการให้บริการและกิจกรรมในภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($M = 3.62$) โดยทั้งสองรายการปฏิบัติอยู่ในระดับดีคือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($M = 3.73$) ได้แก่ การจัดกิจกรรมโดยผู้ใช้บริการไม่เสียค่าใช้จ่าย การจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการในยุคปัจจุบัน การจัดกิจกรรมตามความสนใจของผู้ใช้บริการ และการเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องมาจัดกิจกรรมในห้องสมุดตามโอกาส ส่วนอีกหนึ่งรายการคือ การอำนวยความสะดวกและให้บริการ ($M = 3.67$) ได้แก่ การให้บริการที่เป็นมิตร การให้อินเทอร์เน็ตฟรีภายในห้องสมุด การจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับเด็กโดยเฉพาะ และการให้บริการผ่านระบบออนไลน์ ส่วนอีกหนึ่งรายการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ การให้ความรู้ชุมชน ($M = 3.47$) ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับเด็ก เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพในชุมชน และเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะชีวิต การบริการให้ความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ การตอบคำถามผ่านสื่อออนไลน์อย่างรวดเร็ว และการจัดบูทกิจกรรมหรือรถห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อให้ความรู้ในชุมชน

2.3 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก ($M = 4.52$) โดยมีหนึ่งจากสองรายการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากคือ การจัดสื่อการเรียนรู้ ($M = 4.53$) ได้แก่ การจัดเตรียมหนังสือสำหรับเด็กที่หลากหลายประเภท การจัดวางสื่อการเรียนรู้ที่เด็กสามารถหยิบใช้ได้เองสะดวก การจัดเตรียมสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับเด็ก การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ระบบการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก และการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่พร้อมใช้งาน ส่วนอีกหนึ่งรายการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับดีคือ การจัดพื้นที่และบรรยากาศ ($M = 4.50$) ได้แก่ การมีแสงสว่างที่เหมาะสมต่อการอ่านและการทำกิจกรรม การแบ่งพื้นที่ใช้สอยสำหรับทำกิจกรรมเป็นสัดส่วน การจัดระบบครุภัณฑ์ที่คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก เจ้าหน้าที่ใช้ระดับเสียงที่เหมาะสมและคำพูดสุภาพกับเด็ก และการมีระบบการถ่ายเทอากาศในห้องสมุด

ส่วนความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($M = 4.04$) โดยทั้งสองรายการปฏิบัติอยู่ในระดับดีคือ การจัดพื้นที่และบรรยากาศ ($M = 4.06$) ได้แก่ การมีแสงสว่างที่เหมาะสมต่อการอ่านและการทำกิจกรรม เจ้าหน้าที่ใช้ระดับเสียงที่เหมาะสมและคำพูดสุภาพกับเด็ก การแบ่งพื้นที่ใช้สอยสำหรับทำกิจกรรมเป็นสัดส่วน การจัดระบบครุภัณฑ์ที่คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก และการมีระบบการถ่ายเทอากาศในห้องสมุด ส่วนอีกหนึ่งรายการคือ การจัดสื่อการเรียนรู้ ($M = 4.01$) ได้แก่ การจัดเตรียมหนังสือสำหรับเด็กที่หลากหลายประเภท การจัดวางสื่อการเรียนรู้ที่เด็กสามารถหยิบใช้ได้เองสะดวก การจัดเตรียมสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับเด็ก การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ระบบการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก และการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่พร้อมใช้งาน

ข้อมูลการสำรวจการจัดพื้นที่และบรรยากาศในห้องสมุดพบว่า อาคารห้องสมุดตั้งอยู่ในเขตชุมชน เข้าถึงได้ง่ายด้วยรถประจำทาง รถไฟฟ้าใต้ดิน รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถสองแถว หรือการเดินทางห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ ตัวอาคารมีรั้วรอบขอบชิด สะอาดเพราะมีแม่บ้านทำความสะอาดประจำทุกชั้น เน้นความทันสมัย ออกแบบด้วยกระจก มีการเจาะเพดานระหว่างชั้นให้ดูกว้าง มีแสงสว่างเหมาะสมในการอ่านหนังสือและทำกิจกรรม อากาศถ่ายเทสะดวก มีการใช้หลอดไฟและเครื่องปรับอากาศแบบประหยัดพลังงานที่ควบคุมอุณหภูมิไว้ไม่ให้ต่ำจนเกินไป ตกแต่งภายในด้วยภาพการ์ตูน 3 มิติทำให้ดูแปลกตา มีกล่องวงจรปิดทุกชั้นของอาคาร การแบ่งสัดส่วนพื้นที่พบว่า มีพื้นที่เอนกประสงค์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ นั่งอ่านนิทาน ทำงานประดิษฐ์ เล่นของเล่น มุมทำกิจกรรมร่วมกันสำหรับแม่และเด็ก ห้องฉายภาพยนตร์ มีพื้นที่สำหรับรับประทานอาหารและเครื่องดื่ม มีห้องน้ำสำหรับผู้ใหญ่แต่ไม่มีสำหรับเด็ก ภายในห้องสมุดมีชั้นวางหนังสือที่อยู่ในระดับสายตาเด็กเป็นส่วนใหญ่ มีเบาะนุ่มและเก้าอี้ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก

ส่วนการจัดสื่อการเรียนรู้พบว่า สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายและมีเป็นจำนวนมากทั้งหนังสือประเภทต่างๆ ของเล่นสำหรับเด็ก ส่วนหุ่นมือและตุ๊กตาใช้ในการประดับตกแต่งอาคารเท่านั้น เช่นเดียวกับอุปกรณ์เครื่องเขียนที่นำออกมาใช้เมื่อมีการจัดกิจกรรม ห้องสมุดใช้กระดาษที่นำกลับมาใช้ใหม่ในการจดข้อมูลและทำงานประดิษฐ์ต่างๆ ห้องสมุดมีเพียงคอมพิวเตอร์ให้บริการสำหรับสมาชิก สื่อการเรียนรู้ส่วนใหญ่พร้อมใช้งาน การตกแต่งห้องสมุดทำตามเทศกาล ไม่พบการใช้สื่อที่เป็นผลผลิตจากชุมชน

3. ข้อเสนอแนะ

แบบสอบถามฉบับที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวน 6 คน พบว่า ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ส่วนแบบสอบถามฉบับที่ 2 สำหรับผู้ใช้บริการห้องสมุด จำนวน 145 คน พบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นตามประเด็นดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ควรประชาสัมพันธ์ห้องสมุดให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น (2 คน) ควรปรับปรุงและซ่อมแซมสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ที่ชำรุด (3 คน) ควรเปิดทำการในวันหยุดนักขัตฤกษ์ (1 คน)

3.2 ด้านการให้บริการและกิจกรรม ได้แก่ ควรมีการยืม-คืนผ่านระบบออนไลน์ (1 คน) ควรมีอาหารว่างให้บริการสำหรับเด็ก (1 คน) ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับมารยาทในการใช้ห้องสมุด (1 คน)

3.3 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ควรจัดห้องสำหรับสมาชิกโดยเฉพาะและเป็นห้องที่สามารถใช้เสียงได้ (3 คน) จัดสรรโต๊ะและเก้าอี้สำหรับเด็กและผู้สูงอายุให้มีความสะดวกสบายมากขึ้น (1 คน) ควรทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้มีฝุ่น (1 คน) ควรมีการจัดซื้อหนังสือเพิ่มเติมสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ให้เหมาะกับยุคปัจจุบัน (5 คน) เพิ่มโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์ในพื้นที่สำหรับเด็ก (2 คน)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องแนวปฏิบัติที่ดีเลิศในการจัดห้องสมุดสำหรับเด็ก : ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวางมีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดและผู้ใช้บริการห้องสมุด มีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันว่า ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวางมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับแหล่งเรียนรู้อื่นในชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีทั้งสองฉบับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทางห้องสมุดให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ในชุมชนพอสมควร ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ต่อเด็กโดยตรง เพราะในการพัฒนาเด็กให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการพัฒนาเด็กให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งครอบครัว โรงเรียนและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ในชุมชน เช่น ห้องสมุดเข้าไปจัดกิจกรรมให้ความรู้ในโรงเรียน หรือโรงเรียนพาเด็กมาค้นหาความรู้จากห้องสมุด เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ International Federation of Library Associations and Institutions (2007) ได้กล่าวไว้ใน แนวปฏิบัติในการดำเนินงานของห้องสมุดสำหรับเด็ก วัยทารกและวัยเตาะแตะว่า ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ในชุมชน เช่น สถานรับเลี้ยงเด็ก โรงเรียน สถานพยาบาลต่างๆ ที่รับผิดชอบในการดูแลเด็ก ควรมีการแบ่งปันข้อมูลความรู้และสื่อการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และมีการร่วมประชุมพูดคุย เพื่อหาทางพัฒนาเด็กตามความสนใจและความต้องการของเด็กได้ อีกทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือนี้ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงแนวทางการบริหารงานที่ดีของห้องสมุด ตามที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (2561) ได้ระบุไว้ในเกณฑ์การคัดเลือกห้องสมุดดีเด่นว่า แนวทางในการบริหารสมัยใหม่นั้นต้องมีการร่วมมือกับชุมชน ห้องสมุดอื่นและหน่วยงานอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการสร้างความร่วมมือต่าง ๆ นั้น ล้วนมีเป้าหมายเดียวกันคือ การพัฒนาเด็กให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์พร้อมในทุกๆ ด้าน

2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดและผู้ใช้บริการห้องสมุด มีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันว่า ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวางมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมากและดีตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทางห้องสมุดมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้ดี ซึ่งผู้วิจัยเห็น

ว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะเด็กในระดับปฐมวัยนั้นการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรม การเล่น และการลงมือทำ เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ระบุว่า หลักการจัดประสบการณ์ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย คือการให้เด็กได้เล่นและทำกิจกรรมที่หลากหลาย ตามความสนใจของเด็ก ดังนั้นการที่มีกิจกรรมที่ดีในห้องสมุดก็ถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในเด็กได้ และพบว่ามีข้อเสนอแนะในตอนต้นที่ 3 พบว่ามีผู้ใช้บริการเสนอในเรื่องควรมีการจัดอบรมสำหรับผู้ปกครองในเรื่องมารยาทในการใช้ห้องสมุด ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงการเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้น นอกจากนี้ควรเพิ่มการให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ U.S. Department of Education (2013) ที่ได้กล่าวไว้ว่ากิจกรรมสำหรับเด็กในห้องสมุดนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ผู้ปกครองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น เรื่องพัฒนาการด้านการอ่านของเด็ก การส่งเสริมการอ่านในเด็ก การเลือกหนังสือนิทานสำหรับเด็ก เป็นต้น เพื่อที่จะแนวทางให้ผู้ปกครองได้ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับบุตรหลานของตนได้อย่างเหมาะสม

3. การจัดสิ่งแวดล้อมในห้องสมุด

ผลการวิจัยพบว่าด้านการจัดสิ่งแวดล้อมเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวางให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในส่วนของการจัดสิ่งแวดล้อมภายในห้องสมุดให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบรรยากาศภายในห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจที่ผู้วิจัยพบว่า ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวางออกแบบห้องสมุดได้มีความทันสมัย ตกแต่งภายในด้วยภาพการ์ตูน 3 มิติ มีการแบ่งพื้นที่ในการทำกิจกรรมต่างๆอย่างเป็นสัดส่วน อาคารห้องสมุดสะอาด มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างที่เหมาะสม มีเบาะนุ่มและเก้าอี้ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก โดยประเด็นย่อยที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ห้องสมุดมีแสงสว่างที่เหมาะสมต่อการอ่านหนังสือและการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ International Federation of Library Associations and Institutions (2003) ที่ได้กล่าวไว้ในแนวปฏิบัติในการดำเนินงานของห้องสมุดสำหรับเด็กว่า ห้องสมุดควรมีแสงสว่างที่เหมาะสม ไม่มีมืดหรือมีแสงสว่างมากจนเกินไป นอกจากนี้บรรยากาศภายในห้องสมุดเองก็ส่งผลต่อเด็กที่ใช้บริการห้องสมุดด้วยเช่นกัน ตามที่ ชูติมา สัจจามันท์ และ บุญศรี พรหมพันธ์ (2554) ได้กล่าวไว้ว่ามาตรฐานของห้องสมุดในการจัดบรรยากาศนั้นควรเป็นแบบอบอุ่น เป็นกันเอง สงบ ผ่อนคลาย ออกแบบตกแต่งห้องสมุดอย่างสร้างสรรค์ สะอาด สวยงาม เชิญชวนให้เข้าใช้บริการ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการที่เด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและเอื้อต่อการเรียนรู้ จะทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจและมีความสุขกับการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการจัดห้องสมุดสำหรับเด็กในทุกๆ ด้าน เพราะแต่ละด้านก็มีความสำคัญที่ต่างกันออกไป ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและเด็กเห็นถึงความสำคัญของการเข้ามาใช้และทำกิจกรรมในห้องสมุด รวมทั้งส่งเสริมทักษะทางภาษา และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านในเด็ก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวปฏิบัติในการดำเนินงานของห้องสมุดการเรียนรู้แห่งอื่นที่ได้รับรางวัลห้องสมุดดีเด่นหรือห้องสมุดภายในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางในการพัฒนาเชิงคุณภาพร่วมกัน
2. ควรมีการทำวิจัยในลักษณะศึกษาหาสาเหตุในการไม่เข้าใช้ห้องสมุดของเด็ก เพื่อหาแนวทางในการให้ผู้ปกครองและเด็กเห็นถึงความสำคัญของการเข้าใช้ห้องสมุดและส่งเสริมการเข้าใช้ห้องสมุดของเด็กและผู้ปกครองให้มากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560ก). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560ข). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- น้ำทิพย์ ภาววิน. (2550). *ห้องสมุดในฝัน*. กรุงเทพมหานคร: เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ชุติมา สัจจานันท์ และ บุญศรี พรหมมาพันธุ์. (2554). *รายงานการวิจัยและพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิต รูปแบบอุทยานการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2556). *โครงการพัฒนาองค์ความรู้ห้องสมุดและวิชาชีพบรรณารักษ์ งานบริการและกิจกรรมห้องสมุด*. กรุงเทพมหานคร: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก <http://tla.or.th/attachments/article/37/E-book4.pdf>
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2561). *การประกวดห้องสมุดดีเด่น*. กรุงเทพมหานคร: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก <http://tla.or.th/index.php/announcement/213-announce12-2018>
- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2561). *แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2556-2560*. สืบค้นจาก <http://203.155.220.230/bmainfo/docs/plans/2Management%20governor%202556-2560.pdf>

ภาษาอังกฤษ

U.S. Department of Education. (2013). *Beyond books: Library services for children*. Retrieved from <https://www2.ed.gov/pubs/parents/Library/Services.html>.

International Federation of Library Associations and Institutions. (2003). *Library for children and young adults section : Guidelines for children's libraries services*. Retrieved from <https://www.ifla.org/files/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/guidelines-for-childrens-libraries-services-en.pdf?fbclid=IwAR3FiSEgxydsk8VL-8CW8JmAmD9d7E3t6PSvzzt6qcoUjdUG7KiFSYjt44>.

International Federation of Library Associations and Institutions. (2007). *Guidelines for library services to babies and toddlers*. Retrieved from <https://archive.ifla.org/VII/d3/pub/Profrep100.pdf>